

pomešanim mozgom, živalca ni stekla. Ko se je enkrat obneslo cepivo na zajcih, ga je izpopolnil in ga začel uspešno rabiti na ljudeh, ki so bili ranjeni od steklih živali.

Pasteurjeve zavode imamo danes po celem svetu in po vseh večjih mestih. Cepivo proti steklini je res uspešno in pomaga, ako ni prepozno. Na Francoskem so ugotovili leta 1923, da je znala umrljivost od 1122 od stekline zastrupljenih oseb, ki so bile cepljene s Pasteurjevim cepivom le 0.55 procenta. Angleži so popolnoma iztrebili steklino. Na Angleškem je vedno najstrožja pasja zapora in tuje pse uvažati, je sploh prepovedano.

Početki letalstva.

Malokomu bo znano, da se je posrežilo l. 1729 navadnemu ruskemu kmetu, da se je dvignil s pomočjo peruti v zrak. Na ta prvi uspešni letalski poskus, so se letos spomnili ruski sovjeti in slavijo z največjimi slovesnostmi 200 letnico zibelke letalstva, ki je tekla v Rusiji.

Pogled v zgodovino ruskega letalstva nam pove, da je to zelo staro v primeri s početki letalskih poskusov v ostali Evropi. Nekaj prav značilnih ruskih letalskih poskusov je z zgodovinskimi beležkami dokazanih.

Prvi poskusi, osvojiti zrak, segajo nazaj v dobo ruskega vladarja Ivana Groznega. Zapiski iz 16. stoletja nam zupajo o nekem tlačanu ruskega bojarja Lupatowa, ki je zgradil letalo na peruti. Poročevalec o tem dejstvu pripoveduje, da je hotel ruski kmet leteti do Boga. Letalski poskus mu ni prinesel blagoslova. Mučili so ga radi tega in je bil obglavljen, ker je tako predpisovala tedanja postava, ki pravi: »Človek ni ptič in nima peruti. Ako se opremi s perutnicami, postopa proti naravi. Njegovo delo ni od Boga, ampak od hudiča. Tacega zločina obdolženi se mora obglaviti, njegovo truplo morajo požreti svinje in njegov izdelek se sežge.«

Ravnokar omenjena kazen plonirja ruskega letalstva ni bila vabljava za posnemalce. Onemogočila je dviganje nad zemljo za celo stoletje.

Po preteku sto let je bil zopet ruski kmet, ki je prejel od svojega gospodarja 17 srebrnih rubljev, da bi se s tem denarjem opremil s perutmi. Njegovi poskusi se niso obnesli in niti od tal se ni mogel dvigniti.

Več sreče je imel ruski kovač l. 1729. Napravil si je ogromne peruti, katere si je lahko oblekel kakor rokave in en par si je pritržil tudi na noge. Uspelo mu je, da je prefrčal streho domače cerkve. Ko se je spustil letalec na cerkveno streho, se ga je dejansko lotil pop, mu odvzel peruti, jih sežgal in letalca pa proklet.

Leta 1731 je po zgodovinskih zapiskih napolnil neki pisar balon s poganskim kadilom in vrag ga je dvignil nad berge. Radi tega so ga izgnali iz mesta.

L. 1896, v ravno istem času, ko se je ukvarjal z letalskimi poskusi Evropejec Liliental, je zgradil ruski kmet Leman letalo, na katerem se je dvignil

visoko v zračne višine. V prav znatni višini so odpovedale peruti. Ruski kmetijski pilot je padel na zemljo in se ubil. Od tega časa so se ruski letalci neprestano trudili, da bi si osvojili zrak.

Dostojanstvo angleškega poslanca.

Pri letošnjih angleških državnozbornskih volitvah je bilo izvoljenih mnogo poslancev, kateri prvič prestopajo prag častitljive spodnje zbornice v Westminsteru. Posebno od Labor Party, to je delavske stranke, je mnogo novincev. Marsičemu se imajo ti priučiti, preden bodo mogli brezhibno nastopiti na govorniškem odru poslanske zbornice. Vsakovrstni predpisi in zgodovinski običaji obstojajo, katerim se mora vsak poslanec pokoravati. — Marsikateri bo n. pr. presenečen, ko bo zvedel, da svojega govora ne sme brati, pač pa mu je dovoljeno dva- ali trikrat se ozreti na svoj spis, da si »osveži spomin«. Kakor hitro pa se tega dovoljenja poslužijo večkrat, je že v nevarnosti, da ga speaker (predsednik) pozove k redu. Čudna je določba, da morajo vsi govori biti govorjeni v angleškem jeziku, kar pa je z ozirom na Irce, Škote in Valeščane tudi potrebno, sicer bi ti lahko govorili v svojih narečjih in večina zbornice bi jih ne razumela. Poslanec mora strogo paziti, da v teku svojega govora ne omeni imena kakega drugega poslanca. Označiti ga sme samo po njegovem družabnem položaju ali pa omeniti njegov volilni okraj. Tudi se ne sme v nobeni zadevi obrniti naravnost do poslanca, kateremu hoče kaj sporočiti ali vprašati. Pač pa mora vse to iti preko predsednika ali njegovega namestnika. Poslanci ne smejo v zbornici kaditi, niti čitati časopisov. Tudi brezpotrebna hoja po zbornici je zabranjena in neumestne opazke ter medklci niso dovoljeni. — Dolg je seznam besed, katere se ne smejo nikdar v zbornici izustiti. Med temi so: lažnik, ovadah, podlež, morilec, hinavec, goljuf, potepuh, suft itd. Čudno pri tem pa je, da je beseda »damn« (prokleta) dovoljena. Neki poslanec je nekoč dejal: »Ako so to posledice civilizacije, potem nazivljem to prokletstvo« pa ga predsednik ni pozval k redu. Seveda da tudi pretepi niso dovoljeni v zbornici, a vendar se sicer tudi tako hladni Angleži spozabijo in ogrejejo in pred par leti je celo neki minister nastopil kot jako dober bokсар. Žalitev obeh zbornic, sodnikov, kraljevske hiše itd. se kaznuje z ukorom.

Dasiravno se morajo poslanci izogibati marsičemu, imajo pa zato mnoge prednosti, katerih drugi državljani niso deležni. Seveda imajo tudi pristojevo vozovnico prvega razreda, vabljeni so večkrat v kraljevi dvor v Buckingham in k številnim slavnostim, paradam, manevrom itd. Kar pa je za Angleža glavno, je to, da kot državni poslanec postane lahko član najimenitnejšega kluba, kluba državnih poslancev ali kakor se imenujejo s kratico M. P. (Member of Parliament), to je član parlamen-

ta. Klub je pa za Angleža vse in v njem najde in ima vse.

Neznatna mati — orjaški sin.

Na Dunaju je stalno večji cirkus, kjer si lahko razni obiskovalci velemesta vsak dan ogledajo vsemogoče divje živali. Med posebnostmi tega cirkusa je orjaški lev z imenom »prince«. Ulovili so ga kot čisto majhnega s pravo materjo v Senegaliji v Indiji. Levinja je poginila med vožnjo. V dunajskem cirkusu so imeli tedaj, ko je priromal tje, kaj senegalski levič, doječo psico pasme »foks«. Psica je začela z vso materinsko ljubeznijo dojeti in odgajati mladega leva. V štirih mesecih je bil levič že najmanj 4 krat tako velik kakor mati dojlja. Poskusili so tedaj že meso žročega leva odstraniti od male psice in ga utakniti v levnjak. Krušna mati in sin rejenc pa se nista dala ločiti. Kakor hitro se je skušal kdo dotakniti leviča, ga je branila psica z neverjetno hrabrostjo in besnostjo. Danes je »prince« star 7 let in je največji, najbolj divji in po zunanosti najbolj častitljivi lev zgoraj omenjenega cirkusa. Živi še noč in dan neprestano skupaj z majhno dojljo, kateri edini je popolnoma udan in pokoren. Iz medsebojnega življenja orjaškega leva in majhne psice so znane tele zanimivosti:

Prince je dorasel. Kot največjega leva so ga hoteli naučiti raznih spretnosti, s katerimi bi naj zabaval radovedno občinstvo. Krotitelju je bilo takoj jasno, da bo »prince« lahko zmuštral le v navzočnosti matere. Peljali so oba v zamreženo kajbo za vežbanje divjih živali. Kakor hitro je sedla na tla psica, je storil isto lev in bil miren. V krotilnici je bil poleg obeh živali še svetovno znani krotitelj Haupt. Oborožen je bil z jeklenimi vilami in težkim bičem. Lev je znal le za svoje ime »prince« in družega nič. Haupt je prinesel dve pručici. Kakor hitro je sedla na ponujeno mesto psica, je storil isto lev. Seveda na stolu je poklical krotitelj in mu velel, naj zapusti sedež in se mu bliža. Žival se niti zmenila ni za zapoved. Haupt je zavihtel bič in oplazil z njim nepokorneža. Komaj je začutil lev udarec, se je pognal v besni jezi v krotitelja. Napadeni je skušal zver ukrotiti z jeklenimi vilami, a mu jih je živalski kralj izvil in iztrgal kot lahko palčico ter se ga lotil s šapama. Nikdo si ni upal na pomoč in Haupt bi bil postal smrtna žrtva razljutene zveri, da ga ni otela psica. Ko je planil lev nad človeka, se je pognala psica princu na hrbet in ga grizla v vrat tako dolgo, da je izpustil pokorno iz šap svojo žrtev in sedel na pručico.

Od tedaj ni upal nikdo princu biča niti pokazati. Mati in sin sta bila vedno skupaj.

Nekega dne so vežbali leva v navzočnosti psice. Po pouku sta bežala eden za drugim v kletko, kjer ju je čakalo meso. Med potjo je eden hlapcev sunil psico z ного, da je glasno zacvili-la. V tem trenutku ga je lopnil lev s tako silo s šapo po glavi, da bu je raz-

bil črepinjo in so se možgani razleteli na vse strani. Ko je lev maščeval mater, je mirno sledil psiči v kletko.

Navadili so orjaka, da je skočil konju na hrbet in jездil v krogu po cirkusu. Lev se je lotil te spretnosti le tedaj, ako je tekla psica za konjem.

Pri predstavi nekega popoldne je skakal lev na hrbet konju, ki je bil popadljiv. Sčene mu je tekalo med nogami sem in tja in to je konja vjezilo. Havsnil je po psiči in jo res tudi ugriznil, da je zavekala. Ko je čul sin vek matere, je odprl žrelo in med ježo pregriznil konju vrat.

Pred kratkem je priredil cirkus predstavo v korist in podporo dunajskim usmiljenim bratom. Ob tej priliki se je ponudil znani profesor Šoštarčič, da bo piskal na rog (Flüghorn) v levji kletki. Predstava je pričela. V za predstavo

pripravljen gajbo so prignali leva in psico. Bil je navzoč poleg trobentača še tudi krotitelj Haupt. Šoštarčič je začel piskati, lev pa neznošno renčati, ker ga je dražila godba. Med leva in trobentača se je postavila psica in krotila razjarjenega sina z lajanjem. Ko je Šoštarčič izpiskal komad, je smuknil od strahu moker iz gajbe. Ravno toliko, da je zaloputnil za seboj železna vrata, mu je bil že lev z enim skokom za petami in ga je rešila smrti le močna železna ograja.

Princ je star danes 7 let, njegova majhna mati je že vsled starosti opešala. Lastnik cirkusa se dobro zaveda, da bo moral leva ustreliti, kakor hitro bo poginila vsled starosti psica, kateri edino je slepo pokoren kralj vsega živalstva.

resenti prijavijo kar v skladišču Kmetijske družbe (Meljska cesta 12), ker daje to skladišče v ta namen tudi svoje prostore brezplačno v uporabo. Apneni dušik je v ilovnati zemlji, ki vsebuje tudi apno, zelo učinkovito gnojilo; trositi se ga mora, pomešanega s suho zemljo, kak teden pred setvijo in takoj podbrnati. Dolgo se ga ne sme shranjevati, ker ovolgne, tudi se ga ne sme mešati z mokrim hlevskim gnojem. Za oral ga zadostuje kakih 30 kg. Opozorjamo, da je na to množino apnenega dušika treba približno dvakrat toliko fosforovega in dvakrat toliko kalijevega umetnega gnojila. Ti gnojili pa sta mnogo ceneji.

Uvajanja kontrole o mlečnosti krav v mariborski oblasti. Komisar oblastne samouprave mariborske oblasti si prizadeva z vsemi sredstvi organizirati rodovniška društva in zadruga za zboljšanje domačegrudne govedoreje — med drugim tudi uvajanje kontrole o mlečnosti krav, vpisanih v rodovnik — z namenom, vzgajati in zboljšati v teh organizacijah (rejskih središčih) govedorejo po obliki in notranjih vrlinah. Mlečna kontrola se je izvajala v letu 1928 pri štirih organizacijah in sicer pri živinorejskih odsekih kmetijske podružnice Št. Jurij ob južni železnici, Špitaliču pri Konjicah, Ponikva ob južni železnici in živinorejski zadrugi Studenice pri Poljčanah. Uspeh je bil sledeči (številke v oklepajih so uspeh iz leta 1927): 1. Živinorejski odsek (sedaj zadruga) Št. Jurij ob južni železnici goji pomursko pasmo, ima 38 (36) kontroliranih krav. Najvišja mlečnost znaša 2.676 l (3.306), povprečna mlečnost pa 1810 l (1860 l). 2. Špitalič goji tudi pomursko pasmo, ima 38 (39) kontroliranih krav. Najvišja mlečnost 2985 l (2763), povprečna mlečnost pa 1875 l (1697 l). 3. Ponikva ob južni železnici goji pomursko pasmo in je to prvi zaključek. Ima 30 kontroliranih krav. Najvišja mlečnost 3535 l, povprečna 1892 l. 4. Studenice goji marjadvorsko pasmo in ima 33 (32) kontroliranih krav. Najvišja mlečnost znaša 3926 l (4327.5 l), povprečna pa 2345 l (1927 l). Tukaj je bilo napram letu 1927 precej sprememb v staležu krav z odprodajo dobrih molznic in novimi vpisi v rodovnik. Kontrolo izvajajo za to določeni zanesljivi domačini, nadkontrolno pa oblastni živinorejski strokovnjaki. Poleg tega se je izvajala mlečna kontrola tudi v nekaterih privatnih rejskih središčih (n. pr. Jareninski dvor), kjer so doseženi zelo zadovoljivi uspehi. Letos so se še osnovala nekatere nove organizacije z istim ciljem v srezu Murska Sobota in Dolnja Lendava, kjer se goji simodolska pasma. To poročilo je namenjeno v prvi vrsti živinorejcem v upanju, da vzbudijo zanimanje za to velevažno in za napredno živinorejo neobhodno potrebno uvedbo tudi v drugih krajih, ker le lastno in smotreno delo bo rodilo uspeh.

Reja goveja živine na Tirolskem. Tirolska je od narave pripravna in poklicna za živinorejo. Ona redi sivo-rjavo planinsko in čisto sivo gornjeinsko govedo v gornjeinski dolini in vseh obstranskih dolinah, v gornji spodnjeinski dolini in Lechski dolini. Pegasto živino (Bernske pasme) v spodnjeinski dolini. Pincgavsko v okrajih Kitzbühl in Kufstein (izhod-

Dijakom in njihovim staršim!

Ob začetku šolskega leta se vam priporoča za nakup šolskih knjig in vseh šolskih potrebščin

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU
Aleksandrova cesta 6 in Koroška c. 5.

Vsot nakupovalcem lepe nagrade in pri takojšnjem plačilu znaten popust.

Cene in sejska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 17. avgusta so pripeljali špeharji na 24 vozeh 42 zaklanih svinj. Kmetje so pripeljali 18 voz sadja, 14 voz čebule in kumare, 8 voz krompirja, 20 voz sena in 4 voze slame. Svinjsko meso je bilo po 12.50—32.50. Krompir 0.80—1.25, čebula 2.50—3.50. Seno po 60—90, slama 40—60. 1 kokoš je po 30—40, par piščancev po 30—6, raca 22.50—30, gos 50—80, domači zajec 10—20. Pšenica 2.50, rž 2.25, ječmen 2, oves 1.50, koruza 2—2.50, ajda 2, proso 3, fižol 2.50—3, grah 4—6. Hruške 3—7, jabolka 4—7, slive 6—12, breskve 18—20, grozdje 12—20, maline 6—7, grozdičje 4—5, česen 12—15. Mleko 2.50—3, smetana 12—16, surovo maslo 36—40, med 20—25.

Mariborsko sejsko poročilo. Prignanih je bilo 13 konjev, 14 bikov, 145 volov, 300 krav in 19 telet, skupaj 481 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejsmu dne 13. avgusta 1929 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 9—10, poldebili voli od Din 8—9, plemenski voli od Din 7.75—8, biki za klanje od Din 5.50—9, plemenske krave od Din 5.50—8, krave za klobasarje od Din 4—5, mlada živina od Din 8—10. Prodanih je bilo 330 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 40 komadov, v Italijo 15 komadov.

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejsmu dne 16. avgusta je bilo pripeljanih 122 svinj. Mladi prašiči 5—8 tednov stari kom. od Din 150—170, 7—9 tednov stari od Din 180—250, 3—4 mesece stari od Din 350—400, 5—7 mesecev stari od Din 450—600, 8—10 mesecev stari od Din 700—850, 1 leto stari od Din 1000 do 1200. 1 kg žive teže Din 10—12.50, 1 kg mrtve teže Din 17—18.50. Prodanih je bilo 95 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso od Din 12—20 1 kg; telečje meso 1 kg od Din 18 do 25; svinjsko meso sveže od Din 12.50—27.50 za 1 kg.

Gospodarska obvestila.

Več samozavestil Parkrat smo že opozarjali v našem listu, kaka in kolika nevarnost grozi slovenskemu vinogradništvu radi poplave naših krajev z dalmatinskim vinom. Ako pa pogledamo ob raznih tržnih dneih v dalmatinske točilnice, vidimo tamkaj kmete, da celo vinogradnike, ki pijejo na smrt dalmatinca. Če vinogradnik sam podpira nevarnost, ki mu onemogoča vnovčiti njegov vinski pridelek, potem se ne smemo čuditi, da organizacija prodaje dalmatinskih vin po mariborski oblasti tako napreduje. Naš kmet, ki danes čita in dobro ve, kako krizo preživlja slovensko vinogradništvo, bi moral kazati več samozavesti in podpirati prodajo le lastnega pridelka!

Kmetijsko-gospodarska šola v zavodu Šolskih sester v Mariboru začenja svoj desetmesečni tečaj 9. septembra 1929. Potrebna poučila daje zavod pod omenjenim naslovom.

Naše gorice številka 8. je izšla. Vsebina 8. številke je zelo zanimiva in podučljiva za vinogradnike in strokovnjake na vinogradniškem in kmetijsko-šolskem polju. Strokovni mesečnik stane na leto 30 Din, za inozemce 40 Din, posamezna številka 5 Din.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš. Njenim udom se naznanja tole: Zadruga zveza v Ljubljani nudi s sodelovanjem mariborske oblasti udom Kmetijske podružnice apneni dušik, ki vsebuje 15% dušika, po izredno znižanih cenah: 100 kg v bobnih po 210 Din, v dobrih vrečah po 200 din, ako podružnica naroči najmanj pol vagona, to je 5000 kg, franco namembna postaja. Udje kmetijske podružnice se s tem poživajo, da uporabijo to ugodno prilžnost ter se prijavijo za odvzem izbornega gnojila v čim večjem številu. Prijaviti se je takoj. Najenostavnejše je, da se inte-